

МІЖНАРОДНЕ КРЕДИТУВАННЯ УКРАЇНИ ТА ЙОГО ЗВ'ЯЗОК З ВНУТРІШНІМ ВАЛЮТНИМ РИНКОМ

УШАКОВА С. А.

*Харківський національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка*

Науковий керівник – к.с.н., викладач

Крутько М. А.

Кризові явища в національній економіці України неможливо подолати без досягнення належного рівня інтенсивності залучення фінансових ресурсів в бюджетотворюючі та структурно-важливі її сфери з метою нормалізації відтворювальних процесів. Складна суспільно-політична ситуація, спад національного виробництва, існуючий рівень соціальної напруженості не сприяють активізацію залучення іноземних інвестицій в економіку держави. За таких умов єдиним шляхом підтримання стану відтворення хоча б на простому рівні є побудова дієздатних механізмів кредитування діяльності суб'єктів економічних відносин. При цьому основною перешкодою для успішного здійснення цього процесу є гострий дефіцит капіталу вітчизняних банків, який може бути авансований у здійснення кредитних операцій. В свою чергу, дворівнева банківська система, сформована в Україні, передбачає взаємовигідну економічну взаємодію між комерційними банками, як операторами ринку банківських послуг, та Національним банком, як основним регулятором фінансового ринку, ключовими сегментами якого є кредитний та валютний ринки.

Не дивлячись на відносно відпрацьовані та налагоджені механізми вказаної взаємодії, визначений та практично апробований інструментарій регуляторного впливу НБУ, який ґрунтується на управлінні обліковою ставкою (22%) та очікуваннях чітко визначених реакцій комерційних банків, наразі суб'єкти економічних відносин стикаються з об'єктивними труднощами як в сфері доступу до кредитних ресурсів, так і з ускладненнями здійснення валютних операцій [1].

Головною причиною цього є девальвація національної валюти, яка мала місце протягом останнього року. Спадання вартості національної валюти відносно вільно конвертованих валют, на фоні суттєвого зростання рівня інфляції (102%) унеможливило виконання останньою своєї функції стимулювання експорту, що призвело до спаду промислового виробництва та скорочення товарообігу навіть на фоні застосованих для товарів вітчизняного походження торговельних преференцій на європейських ринках. Зумовлена

така ситуація різким зрощенням кредитів для поповнення оборотних коштів підприємств, а також підвищенням ризиків здійснення валютних операцій. За таких умов Уряд вжив цілком обґрунтованих ситуативних заходів для підтримання життєдіяльності соціально-економічної системи держави, в цілому, шляхом залучення кредитів міжнародних фінансових інституцій, передусім, Міжнародного валютного фонду та збільшення суверенного боргу держави. У 2015 році валовий зовнішній борг України складає 126 тис. млн. дол США [2].

Доля іноземних кредитів у ВВП України на 2014 рік склала 35%, що вказує на значну залежність розвитку економічної системи держави від зовнішніх кредитних ресурсів і свідчить про формування прямої загрози фінансової безпеки держави. На даний момент надходження вказаних коштів дозволило певною мірою стабілізувати ситуацію на внутрішніх ринках комерційних кредитів та іноземної валюти, що уповільнило темпи зростання курсу гривні. Втім, подальших стимулюючих заходів з належним рівнем системності вжито не було, що не дозволило забезпечити зростання внутрішнього виробництва та експорту.

На фоні суттєвого скорочення обсягів доданої вартості, яка створюється в національній економіці, подальша стабілізація валютного курсу на внутрішньому ринку та створення умов для підвищення доступності кредитів комерційних банків вітчизняним суб'єктам економічних відносин не є можливим. За таких умов актуалізується вплив зростання несuverенного зовнішнього боргу на стан внутрішнього валютного та кредитного ринків. Протягом 2014-2015 рр. відбувся значний відтік фінансового капіталу з держави, при цьому власники вивезеного капіталу здебільшого де-факто не змінилися, а отже стабілізація інвестиційного клімату в державі призводитиме до повернення цих коштів в економічну систему України вже у вигляді умовно-іноземних інвестицій або, що більш ймовірно, комерційних кредитів вітчизняним суб'єктам економічних відносин, адже в цьому випадку зростатимуть гарантії повернення коштів в разі суттєвих змін в економічній та політичній ситуаціях. Власне, обсяг вказаних операцій і формує несuverенну частину зовнішнього боргу національної економічної системи. При цьому вплив змін цієї частини зовнішнього боргу на курс національної валюти є таким, що характеризується більшими часовими лагами між настанням змін та реакцій на них, проте більш значною інтенсивністю та силою впливу, адже в цьому випадку ми маємо справу з

активізацією механізмів безпосереднього управління ефективністю суб'єктів економічних відносин, а раціональна модель поведінки останніх в сучасних умовах буде однозначною, що спричинить відповідні збурення на валютному ринку.

Отже, міжнародне кредитування України як в частині формування суверенної, так і несуверенної частин зовнішнього боргу значною мірою впливає на стан та характеристики функціонування внутрішнього ринку валютних та кредитних ресурсів. Опосередкування механізму цього впливу відбувається через інструменти управління обліковою ставкою НБУ, взаємодію комерційних банків з регулятором та доступність кредитів останніх для суб'єктів реального сектора національної економіки. При цьому як позитивний вплив підвищення інтенсивності залучення іноземних кредитів як від міжнародних фінансових інституцій, так і від комерційних банків та інших структур розглядати можливо лише в короткостроковому періоді, в якості стабілізуючого короткотермінового заходу, який не дозволяє соціально-економічній системі в кризових умовах перейти до стану стагнації.

Література:

1. Звіт Національного банку України за 2014 р. [Електронний ресурс] / Сайт Національного банку України. - Режим доступу :<http://www.bank.gov.ua/control/uk/index>.
2. Інформаційний лист щодо Міжнародного кредитування 2014 р. [Електронний ресурс] / Фінансовий портал Міністерства фінансів України. - Режим доступу :<http://index.minfin.com.ua/index/debt>.

ПОДАТКИ. ПОДАТКОВА СИСТЕМА

ФРОЛОВА А. М.

*Харківський національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка*

Науковий керівник – асистент

Даниленко В. В.

Провідна роль у забезпеченні виконання державою функцій щодо регулювання економічних процесів належить податкам. Саме податково-бюджетна і кредитно-грошова політика є ефективними методами державного регулювання ринкової економіки, що застосовуються в більшості західних країн протягом багатьох десятиріч.

Податки - це обов'язкові платежі фізичних та юридичних осіб до центрального і місцевого

бюджетів, здійснювані у порядку і на умовах, що визначаються законодавчими актами тієї чи іншої країни.

Нестабільність податкової системи як за видами податків, базою оподаткування, податковими ставками, так і за методами обчислення податків, термінами їх сплати, а також громіздкість податкового законодавства, негативно впливають на діяльність суб'єктів господарювання, оскільки, з одного боку, не дають змоги достовірно планувати основні фінансові показники (виторг, прибуток), а з іншого – призводять до великих штрафних, часто не зовсім обґрунтованих санкцій. Адаже якщо якась норма податкового закону допускає двозначності та різночитання, то податківець і підприємець завжди будуть тлумачити її по-різному, так, як це вигідно кожному з них. А помилки податківців нерідко завдають підприємницьким структурам великі збитки і навіть призводять до їх банкрутства. Недосконалість податкової системи впливає на поведінку підприємців, змушує їх відмовлятися від легальних методів господарювання, ухилятися від сплати податків.

Пріоритетною метою модернізації податкової служби України є створення ефективної, надійної, дієвої, професійної структури європейського зразка, покликаної закріпити довіру суспільства до працівників податкових органів і сприяти розвитку держави.

Ефективність діяльності податкової служби України залежить, в певній мірі, від роботи органів податкової служби України. Саме тому, в контексті оновлення чинного податкового законодавства України, насамперед з питань контролю податкових органів, досить важливим є аналіз наукових, нормативних, у тому числі перспективного характеру, джерел, систематизація наявних положень щодо методів контрольної діяльності органів Державної податкової служби України.

Розвиток будь-якої організації залежить насамперед від успішної роботи з кадрами і це повною мірою стосується кадрової структури Державної податкової служби України, яка лише починає формуватися, накопичуючи власний досвід та використовуючи надбання розвинутих країн світу. Основними питаннями щодо вдосконалення роботи працівників Державної податкової служби є ефективне планування робочого часу працівників, забезпечення працівників окремим автоматизованим робочим місцем, чіткий розподіл завдань, тощо.

Організація роботи органів ДПС України повинна бути направлена на створення